

Masarykova základní škola, Stará Paka, okres Jičín

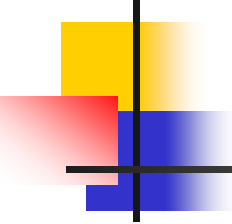
Název šablony:	PRIR2 – Inovace a zkvalitnění výuky v oblasti přírodních věd
Vzdělávací oblast/oblast dle RVP:	6 – Člověk a příroda
Okruh dle RVP:	6 – 4 - Zeměpis
Tematická oblast:	Česká republika
Název vzdělávacího materiálu (výstižný popis tématu):	Jihomoravský kraj Žák získá konkrétní představu o funkci kraje jako správní jednotky, přírodních zajímavostí a jeho hospodářského postavení v rámci České republiky. Materiál slouží k výkladu, opakování a shrnutí učiva.
Kód vzdělávacího materiálu:	Prir- ...
Ročník:	IX.
Datum odučení vzdělávacího materiálu:	
Jméno autora:	Mgr. Pavel Antoš

Jihomoravský kraj

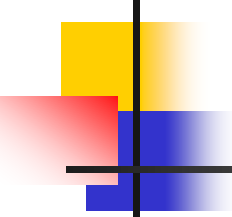
- 1 Brno-město
- 2 Brno-venkov
- 3 Blansko
- 4 Vyškov
- 5 Hodonín
- 6 Břeclav
- 7 Znojmo

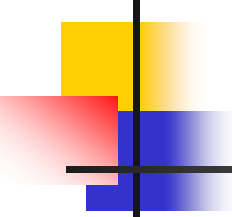
Základní údaje

- Krajské město: Brno
- Rozloha: 7196,5 km²
- Počet obyvatel: 1 193 930
- Hustota zalidnění: 157 obyvatel/km²
- Nejvyšší bod: **Čupec** (819 m. n. m.)
- Historické země: Morava + Čechy
do roku 1920 také Dolní Rakousko
- *Počet okresů: 7*

Poloha kraje

- **Jihomoravský kraj** (do 30. května 2001 *Brněnský kraj*) zaujímá jižní a část střední Moravy; výjimkou je osada **Jobova Lhota** (dnes součást obce Kněževy), která tvoří **historickou součást Čech**, respektive i území **Valticka a tzv. Dyjský trojúhelník (do roku 1920 součásti Dolního Rakouska)**.
- Na západě má kratičký úsek společné hranice s **Jihočeským krajem**, na severozápadě sousedí s **krajem Vysočina**, na severu s **Pardubickým krajem**, na severovýchodě s **Olomouckým krajem** a na východě se **Zlínským krajem**. Na jihovýchodě hraničí se **slovenskými kraji Trenčínským a Trnavským**; na jihu hraničí s rakouskou spolkovou zemí **Dolní Rakousko** (Niederösterreich).
- Sídlem kraje je Brno, bývalé moravské zemské hlavní město.

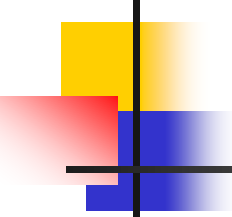

Přírodní podmínky

- Západ a severozápad kraje pokrývají výběžky Českomoravské vrchoviny, např. Drahanská vrchovina s Moravským krasem, do východní části už zasahují ze Slovenska Karpaty. Ty jsou od západních vrchovin odděleny Dolnomoravským úvalem. O své nejvyšší pohoří, Bílé Karpaty, se kraj dělí se Zlínským krajem i se Slovenskem. Nejvyšší hora pohoří, Velká Javořina / Veľká Javorina (970 m) už však leží kousek za hranicí kraje, jehož nejvyšším bodem se tak stal zalesněný vrchol málo známé **Durdy** (842 m).
- Celý kraj náleží k úmoří Černého moře a k povodí Dunaje, do kterého vody z kraje odvádí řeka Morava. V nížině u česko-slovensko-rakouského trojmezí se k ní přidávají i další důležité řeky regionu: Dyje, Svratka a její přítok Svitava.
- V Jihomoravském kraji je řada chráněných přírodních území (chráněných krajinných oblastí): Bílé Karpaty, Moravský kras se známou jeskyní a propastí Macochou, Pálava a zejména Národní park Podyjí

Jihomoravský folklorní soubor

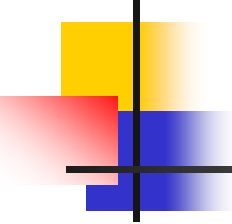

Socioekonomické podmínky

- **Průmysl**
- Nejvýznamnější roli v hospodářství má **strojírenský průmysl**. Centrem strojírenského průmyslu je Brno (První brněnská strojírna, Siemens, výroba turbín, traktorů Zetor). Další významnou oblastí strojírenského průmyslu je Blansko (CKD Blansko, Metra), Kuřim (TOS Kuřim), Boskovice (Minerva, Novibra) nebo Břeclav (OTIS Escalators). Více než stoletou tradici má v kraji i **elektrotechnický průmysl** (Siemens Drásov, VUES, ZPA).
- **Potravinářský průmysl** je rozmístěn hlavně na jihu a východě kraje ([Brno](#), [Znojmo](#), [Břeclav](#), [Mikulov](#)). Jedná se hlavně o zpracování masa (Tišnov - Steinhauser), konzervárny ovoce a zeleniny (Znojmo, Fruta) a cukrovary. V kraji se nachází čtyři velké pivovary (Starobrna, Černá Hora, Vyškov a Hostan) a mnoho velkovýrobců vína (Znovín Znojmo, Vinium Velké Pavlovice).
- **Chemický a farmaceutický průmysl** je v kraji soustředěn především v [Brně](#) (Pliva, Lachema), Ivanovicích na Hané (Bioveta) a ve [Veverské Bítýšce](#) (Hartmann Rico).

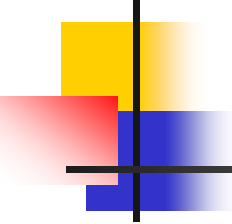

Prezentace jihomoravského kraje na veletrhu Regiontour 2010 v Brně

Zemědělství

- Podnebí patří k nejteplejším v ČR. Zemědělství je rozvinuto nejvíce v nížinách. Celkový význam v pěstování obilnin: pšenice, ječmen a kukuřice. Zelenina: okurky, papriky a rajčata. Ovoce: broskve, meruňky a hlavně nejvíce **vinná réva**. Téměř 60 % plochy kraje tvoří zemědělská půda, z níž 83 % je orná půda. Přes 96% vinic v České republice leží právě na jižní Moravě. Hodně rozšířený je zde chov prasat, vodní drůbeže a domácího kuru.

Doprava

- Krajské město Brno je důležitým železničním i silničním uzlem. Dálnicemi či rychlostními silnicemi je napojeno na Prahu (Dálnice D1), Olomouc (Dálnice D1) i slovenskou Bratislavu (Dálnice D2), dobré spojení je i do nedaleké rakouské Vídně (R52 a E461).
- Důležitou severojižní spojnici je rychlostní silnice E461 na Svitavy. Železnicí bylo Brno spojeno s Vídní už roku 1839 a dnes je významnou železniční spojnici mezi Vídní, Prahou a Bratislavou. V Brně se nachází i mezinárodní letiště Brno-Tuřany (ICAO LKTB) s pravidelnými lety např. do Londýna, Milána, Moskvy, Říma, Eindhovenu.

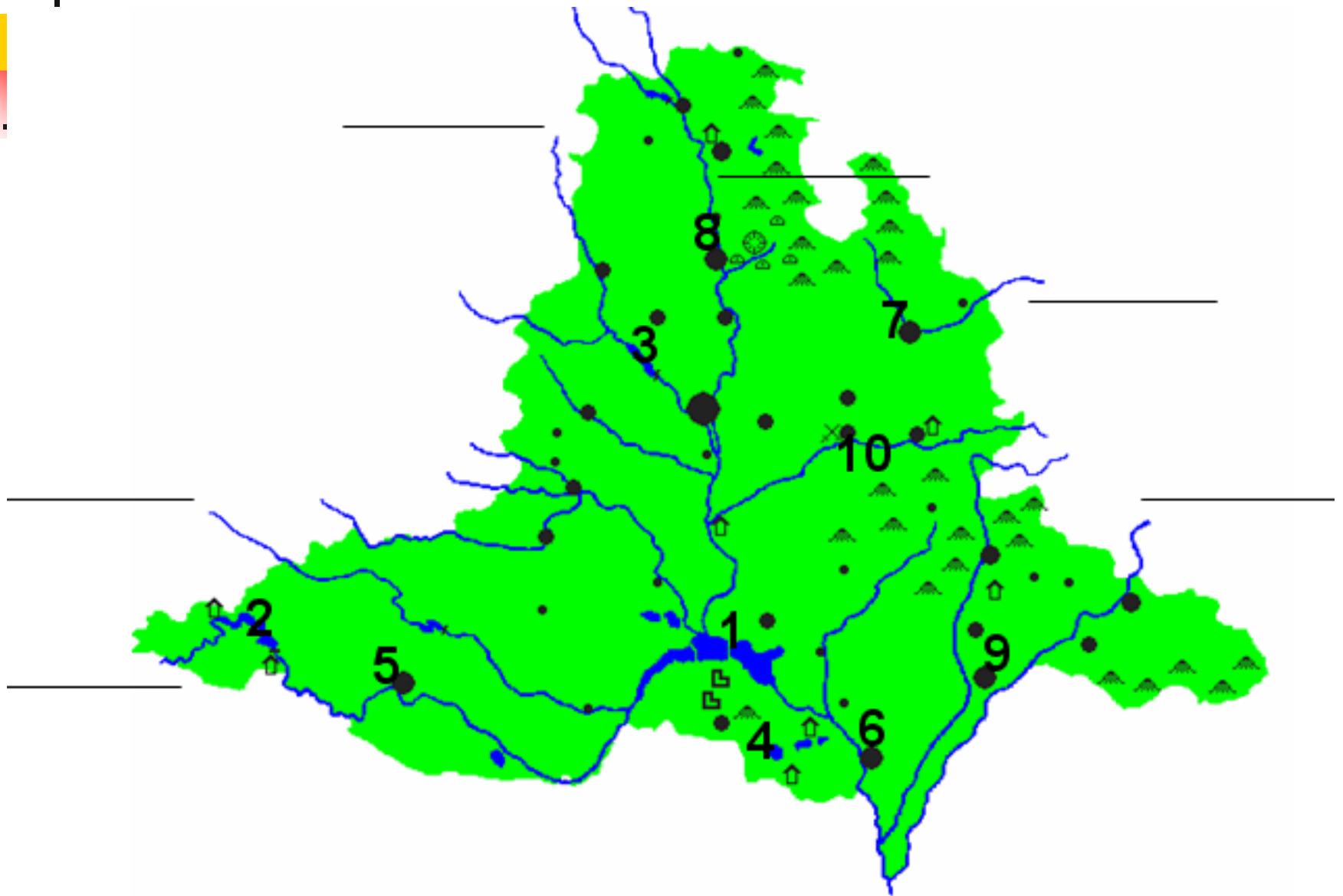

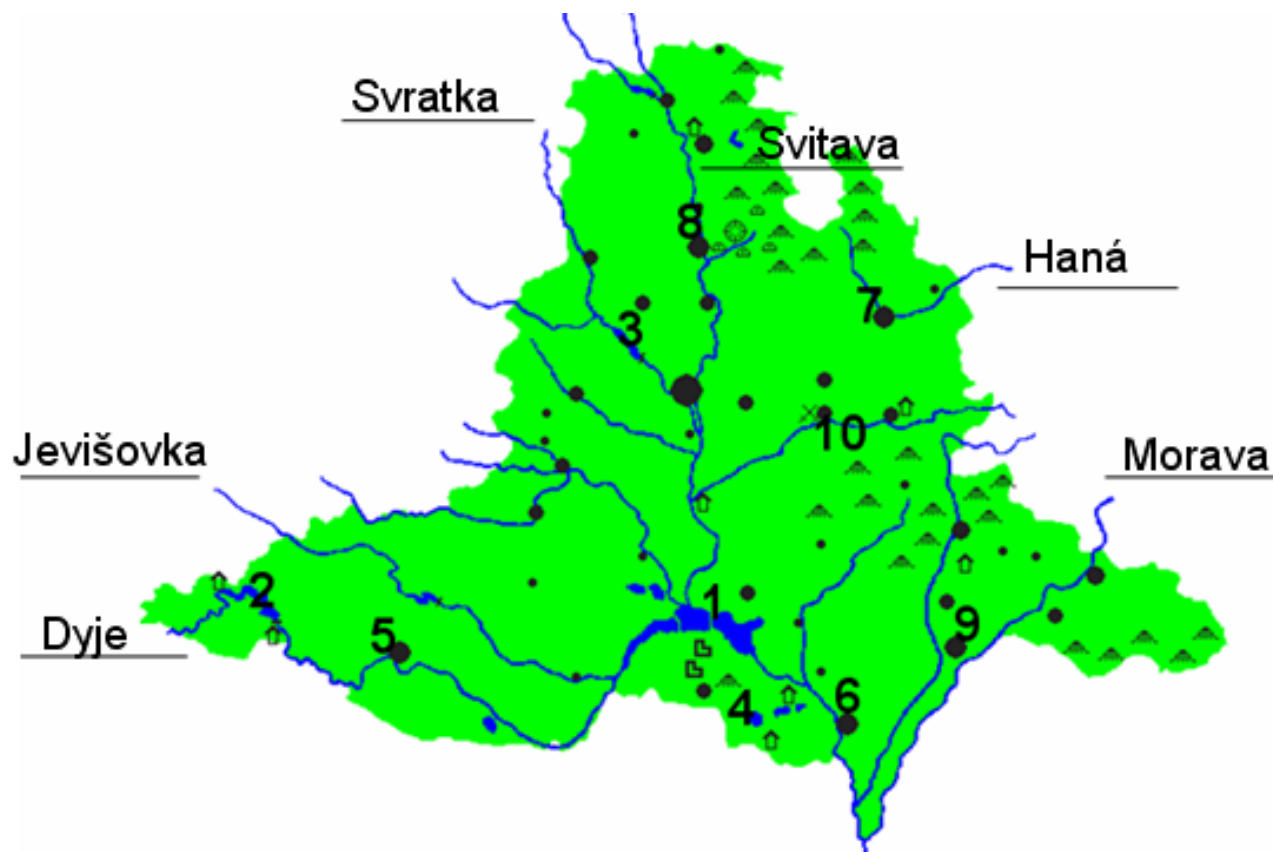
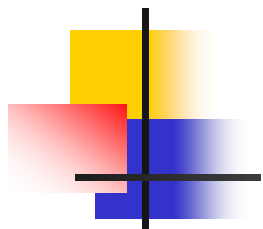

Jihomoravský kraj - procvičování

Doplň do mapy chybějící údaje

1 Nové Mlýny
2 Vranov
3 Brněnská nádrž
4 Nesyt
5 Znojmo

6 Břeclav
7 Vyškov
8 Blansko
9 Hodonín
10 Slavkov u Brna

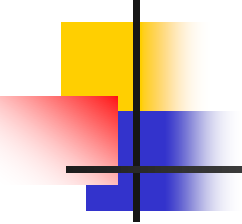
Doplňte chybějící pojmy

- Geologicky se Jihomoravský kraj nachází na rozhraní tří provincií:.....
- Celá oblast patří do teplé podnebné oblasti (ve městě je zaznamenána nejvyšší průměrná roční teplota°C).
- V úrodnéma.....úvalu se daří náročným plodinám.....,.....,.....
- Celou oblast odvodňuje domoře řeka..... (jejím významným přítokem na území kraje je řeka.....).
- Na území kraje najdeme NP.....a CHKO.....,a.....kras (kde najdeme celou řadu jeskyní:.....,.....,....., propasta ponornou řeku.....).

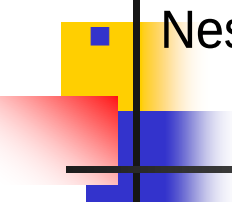
Doplňte chybějící pojmy - řešení

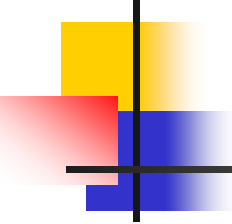
- Geologicky se Jihomoravský kraj nachází na rozhraní tří provincií: Česká vysočina, Vněkarpatské sníženiny, Západopanonská pánev.
- Celá oblast patří do teplé podnebné oblasti (ve městě Hodonín je zaznamenána nejvyšší průměrná roční teplota 9,5° C).
- V úrodném Dolnomoravském a Dyjskosvrateckém úvalu se daří náročným plodinám cukrovka, vinná réva, obilniny atd.
- Celou oblast odvodňuje do Černého moře řeka Morava (jejím významným přítokem na území kraje je řeka Dyje).
- Na území kraje najdeme NP Podyjí a CHKO Pálava, Bílé Karpaty a Moravský kras (kde najdeme celou řadu jeskyní: Punkevní, Kateřinská, Sloupsko-šošůvské, propast Macocha a ponornou řeku Punkva).

Zjistěte informace o těchto místech a pojmech:

-
-
- Nesyt
 - Petrovské Plže
 - Lednicko-valtický areál
 - Špilberk
 - bitva u Austerlitz
 - Karel Absolón
 - Baťův kanál

Zjistěte informace o těchto místech a pojmech - řešení:

-
- Nesyt – největší rybník na Moravě.
 - Petrovské Plže - ojedinělý komplex historických vinných sklepů u Strážnice.
 - Lednicko-valtický areál - přírodní park, který patří k největším příkladům komponované krajiny nejen v rámci Evropy, ale na celém světě. Areál je od roku 1996 zařazen na seznam UNESCO.
 - Špilberk – hrad, pevnost i věznice v centru Brna.
 - bitva u Austerlitz – bitva tří císařů se odehrála u Slavkova 2. prosince 1805.
 - Karel Absolón - paleontolog, speleolog. Zasloužil se o poznání Moravského krasu.
 - Baťův kanál - vodní cesta podél řeky Moravy z Otrokovic do Rohatce.

Závěrečné shrnutí

- Centrem je druhé největší město ČR – Brno (veletrhy, strojírenství, Masarykova univerzita, vila Tugendhat atd.).
- Úrodné úvaly – zemědělství (obilniny, ovoce, vinařství).
- Svěbytný kultura (Slovácko, Pohansko atd.), dávné osídlení (Dolní Věstonice, Mikulčice), zachovalá příroda (Podyjí, Pálava, Bílé Karpaty, Moravský kras atd.), památky (Lednicko-Valtický areál, Znojmo, Slavkov, Brno atd.) i vinařství jsou cílem cestovního ruchu.